

Anton Hočevar

Podružnica SKZ Tuhinjska dolina – ustanovitev

- Iniciativna skupina: Anton Hočevar, Anton Kadunc, Ivo Orehovec
 - Predsedujoči: Ivo Orehovec
- Datum ustanovitve: 28. 10. 1988, začetek ob 14. uri v Kulturnem domu Šmartno v Tuhinju
 - Navzoči: delegat SKZ – centrala Ljubljana: Mihaela Logar
 - Prisotno približno 200 oseb – simpatizerjev
 - Do prvega rednega letnega občnega zbora je podružnica zbrala 129 članov.
 - Organi podružnice Tuhinjska dolina:
 - predsednik: Anton Hočevar
 - podpredsednik: Anton Kadunc
 - člani UO:
 - Milan Šuštar
 - Srečo Urankar
 - Vid Kadunc
 - Jože Žibert
 - Jure Zalaznik
 - Slavica Kropivšek
 - tajnica: Slavica Kropivšek

Podružnica SKZ Tuhinjska dolina je samostojno delovala do začetka junija 1990. Takrat so odborniki treh podružnic SKZ v občini Kamnik formalno sklenili, da poenotijo delovanje. K temu so jih navedli novi pogoji delovanja; SKZ je v skupščini občine Kamnik namreč imel 13 delegatov. Delo v organih občine je zahtevalo učinkovito in enotno nastopanje stranke. Ko se je SKZ preoblikoval v SLS, je občinska organiziranost (enotna) postala tudi uradna, tudi znotraj stranke.

Naj se vrnem na sam začetek nastajanja SKZ v Tuhinjski dolini. Na ustanovnem zboru SKZ 12. 5. 1988 v Unionski dvorani v Ljubljani smo bili navzoči vsaj štirje kmetje z našega področja. Naj navedem zelo zanimivo in pomembno dejstvo: na ustanovnem zboru v Unionski dvorani je bilo uradno navzočih čez 1000 oseb. Za ustanovitev zveze je bilo potrebnih 500 podpisov. Vendar je bilo od 1000

Ustanovitev Slovenske kmečke zveze 12. 5. 1988 v nabito polni Unionski dvorani v Ljubljani.¹ Med udeleženci so bili tudi Tone Hočevar, Tone Kadunc in Zdravko Baloh.

¹ Aleš Primc idr. 2008. *Slovenska kmečka zveza: ob 20. obletnici*. Ljubljana: Inštitut za gospodarske in družbene študije.

navzočih zbranih samo nekaj malega podpisov! Vodstvo zbora je apeliralo na zavest in pogum, vendar brez uspeha. Očitno je bil navzoč strah! Na koncu je obveljal dogovor, naj zainteresirani vzamemo vpisne pole domov in poskušamo podpise zbrati na terenu. Z Antonom Kaduncem iz Zgornjega Tuhinja sva jih vzela in zbrala več kot 60 podpisov. Zbiranje teh podpisov bi bilo vredno, da bi ga popisal dober pisatelj. V glavi pole je pisalo, da ustanovljamo stanovsko-politično organizacijo, kar pomeni stranko. V deželi pa je še vedno vladal komunizem in še hujši strah pred njim.

Zanimiva je napoved nekaterih, da bodo podpisi pristali na Udbi! Ko sem pozneje spraševal po teh papirjih, ni nihče vedel, kje so arhivirani. Najbrž res na Udbi. Če gledamo z današnjega vidika, ko kmete tepejo raznorazne tegebe, evropska birokracija je nemogoča, cene so slabe, denarna

pomoč, ki so je pri mnogih polna usta, je le simbolična, prenehanje kmetovanja se plazi po deželi – je težko razumeti, zakaj so kmetje takrat svojo stranko tako željno pričakovali. Če se vrnemo v leto 1988, lahko ugotovimo, da je bil za kmete ta korak povsem normalen. Kljub temu da se je odnos komunističnega režima do kmetov precej omehčal, je bil kmet prikrito vedno obravnavan kot razredni sovražnik. Zadruga so bile orodje režima, v gozdovih so suvereno gospodarili gozdarji, otroški dodatki so bili za kmete nedosegljivi, enako štipendije. Mleko, meso, žito in ostali osnovni prehrambeni izdelki ali pridelki so imeli določeno ceno, prosta prodaja lesa in prej naštetih proizvodov je bila prepovedana. Poleg tega je v širši državi nastalo neko čudno vzdušje. Bilo je čutili, da smo prišli na konec neke dobe. Negotovost je visela v zraku. Razmišljujoči ljudje so to čutili. Ob takšnih razmerah je povsem normalno, da se vzbudi misel: »Nekaj je treba storiti!« Posledica takšnega razmišljanja pa je rojstvo SKZ.

Pričakovanja v zvezi s to organizacijo so bila velika, vsekakor prevelika, in logična posledica tega je, da je po nekaj letih sledilo razočaranje. Resnica je, da so vse vlade po osamosvojitvi Slovenije probleme na kmečkem področju reševale z levo roko. Slovenska kmečka zveza in njena naslednica Slovenska ljudska stranka je bila sicer vedno zagovornica kmečkih interesov, vendar je bila osamljena ali vsaj v

manjšini. No, res pa je tudi, da je ta stranka v silni želji, da bi postala splošna stranka, dopustila, da je kmetijstvo prišlo v drugi plan. V primerjavi z drugimi še vedno odločna zagovornica kmetstva, a mnogo mehkejša, kot smo kmetje od nje pričakovali. Po osamosvojitvi so s kmetovanjem prenehali na več deset tisoč kmetijah. Kmetje to gledamo kot propad, s katerim je povezana človeška travma. Družba gleda na to povsem neprizadeto. Medtem ko se obravnava vsako odpuščanje delavcev kot tragedija, se s težkimi denarji sanirajo banke, železnice, železarne ..., se v kmetijstvu ne napravi nič. Nič prestrukturiranja, nič prekvalifikacij, nič predčasnega upokojevanja. Skratka – popolna brezbržnost! Edina izjema je kmetijska nadgradnja. Ta se bohoti. In to nas kmete boli! Vidimo, kako je pogled na kmetijstvo izkrivljen in kako vsa panoga nazaduje.

Vsemu temu navkljub pa kmetje, ki smo sodelovali pri nastanku in življenju SKZ in SLS, s simpatijami in z nostalgijo gledamo na čas, ko smo skupaj ustvarjali zgodovino. Stranki želimo, da bi preživela, ter da bi se ponovno približala tistim malim in srednjim kmetom, ki so vanjo svojčas polagali svoje upe. Za Slovensko ljudsko stranko je v slovenskem političnem prostoru dovolj prostora, vendar ga bo morala najti sama. Liberalna smer zanjo zagotovo ni dobra, tam postaja že neznosna gneča. Svetujemo ji, naj se vrne h koreninam.

Odmevna akcija Slovenske kmečke zveze – mlečni štrajk 29. 6. 1989 tudi v Kamniku (Foto: arhiv Antona Hočvarja)